

ODLUKA O PRIHVATLJIVOSTI

Datum usvajanja: 11. septembar 2019. god.

Predmet br. 2016-12

U.F.

protiv

EULEX-a

Komisija za razmatranje ljudskih prava, na zasedanju održanom 11. septembra 2019. god. u sledećem sastavu:

g. Guénaél METTRAUX, predsedavajući član
gđa Anna BEDNAREK, član
gđa Anna AUTIO, član

Uz asistenciju:

g. Ron HOOGHIEMSTRA, pravni službenik

razmotrivši gore pomenutu žalbu predstavljenu u skladu sa Zajedničkom akcijom Saveta 2008/124/CFSP od 4. februara 2008. god., EULEX Konceptom odgovornosti od 29. oktobra 2009. god. o osnivanju Komisije za razmatranje ljudskih prava i Pravilnikom o radu Komisije, sa poslednjim izmenama od 15. januara 2019. god.,

Nakon razmatranja, odlučuje sledeće:

I. POSTUPAK PRED KOMISIJOM

1. Žalba u ovom slučaju registrovana je 30. juna 2016. godine.
2. Pismom od 1. jula 2016. god., Komisija je informisala Misiju da je predmet registrovan pred Komisijom.
3. 28. juna 2017. god., Komisija je zatražila od ovog i drugih podnosilaca žalbi da dostave dodatne informacije o svojim žalbama.

4. 20. septembra i 17. oktobra 2017. godine, Komisija je poslala još dva zahteva za dodatne informacije predstavniku podnosioca žalbe.
5. 20. oktobra 2017. godine, Komisija je dobila odgovor od predstavnika podnosioca žalbe, sa dodatnim informacijama u vezi sa dva slučaja, uključujući i ovaj.
6. 8. decembra 2017. godine, Komisija je prosledila šefici Misije (ŠM) EULEX Kosovo Izjavu o činjenicama i pitanja, pozivajući je da dostavi svoje odgovore i pismena zapažanja o žalbi najkasnije 26. januara 2018. godine.
7. Pismom od 17. januara 2019. godine, od Misije je ponovo zahtevano da do 16. februara 2019. godine dostavi odgovore na pitanja.
8. Pismom od 8. aprila 2019. godine, od Misije je zatraženo da naznači kada će biti u mogućnosti da dostavi odgovore na pitanja, i još jednom je pozvana da odgovori što je pre moguće.
9. Zapažanja ŠM su primljena 14. juna 2019. godine, nakon čega su dostavljena podnosiocima žalbi za dalja zapažanja.
10. 5. jula 2019. godine, podnosilac žalbe je dostavio dodatna zapažanja, koja su prosleđena ŠM.

II. STANJE I IDENTITET PODNOSIOCA ŽALBE

11. Imajući u vidu bliski porodični odnos primarne žrtve – tj. kao braća – Komisija je uverena da se podnosilac žalbe može smatrati sekundarnom žrtvom navodnih kršenja i da je, kao takav, potencijalna žrtva u skladu sa Pravilom 25(1) Pravidnika o radu Komisije.
12. Podnosilac žalbe u predmetu 2016-12 tražio je da se njegov identitet ne otkrije. Razmotrivši stvar, posebno prirodu podnesenih tvrdnji, Komisija za razmatranje ljudskih prava ("Komisija") je uverena da ovaj zahtev treba odobriti.

III. ČINJENICE

13. Činjenice ovog predmeta, kako su predstavljene u žalbi, mogu se sumirati na sledeći način.
14. 9. marta 2000. godine, brat podnosioca žalbe je kidnapovan. Poslednji put ga je video njegov zet ispred njegove porodične kuće u Severnoj Mitrovici u oko 10.15 časova toga dana.
15. Takođe je, navodno, viđen u njegovoj drugoj porodičnoj kući u Vučitrnu otprilike u isto vreme, "gde su ga pripadnici jedne službe bezbednosti prisilili da uđe u vozilo Golf 2, crne boje". Od tada nije viđen.

16. Njegov nestanak je prijavljen Policiji UNMIK-a, u severnoj Mitrovici, a zatim i KFOR-u i kasnije i Misiji EULEX Kosovo. Podnosilac žalbe takođe tvrdi da je njegov nestanak prijavljen i 'drugim lokalnim i međunarodnim organizacijama koje su se bavile ljudskim pravima i slobodama'. Iz naknadnih podnesaka proizilazi da podnosilac žalbe nije imao direktan kontakt sa EULEX-om, ali ukazuje na to da su informacije dostavljene drugim organizacijama bile prosleđene EULEX-u (vidi dole *stav 33*). Što se tiče EULEX-a konkretno, podnosilac žalbe je rekao Komisiji da je neodređenog datuma razgovarao sa jednim članom osoblja EULEX-a o nestalom članu porodice tokom jednog sastanka Srpskog udruženja porodica nestalih u vreme kada je EULEX tek nedavno bio stigao na Kosovo.

IV. ŽALBA

17. Žalba se poziva na niz odredaba i povezanih garancija iz sporazuma, za koje tvrdi da ih je Misija prekršila:
- I. Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima, članovi 1, 2, 3, 7. i 13.;
 - II. Evropska konvencija o ljudskim pravima (u daljem tekstu Konvencija), članovi 2, 5. i 15.; i
 - III. Protokol 12 Evropske konvencije o ljudskim pravima, član 2.
18. Članovi 1, 2. i 7. Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima predviđa princip ravnopravnosti i opšte zabrane diskriminacije. Član 3. predviđa da svako ima pravo na život, slobodu i sigurnost ličnosti, dok član 13. garantuje pravo svakoga na slobodu kretanja. Član 2. Evropske konvencije štiti pravo osobe na život, dok član 5. garantuje pravo na slobodu i sigurnost, a član 15. odnosi se na derogaciju prava u vanrednim situacijama. Član 2. Protokola 12 Evropske konvencije o ljudskim pravima ponovo garantuje zaštitu od diskriminacije.
19. Pored toga, u skladu sa svojom ranijom praksom, Komisija je uzela u obzir potencijalnu relevantnost članova 8. i 13. Konvencije.
20. Iz dole navedenih razloga, Komisija je zauzela stav da se ovaj slučaj treba proglasiti prihvatljivim u vezi sa navodnim kršenjima sledećih odredaba: članovi 2, 3, 8. i 13. Evropske konvencije o ljudskim pravima (i ekvivalentne garancije predviđene drugim važećim međunarodnim instrumentima). Žalba se u drugim aspektima proglašava neprihvatljivom.

V. PODNESCI STRANA

Podnosilac žalbe

21. Kao što je gore sažeto, podnosilac žalbe tvrdi da je EULEX Kosovo tokom sprovođenja izvršnog mandata trebalo da istraži nestanak njegovog brata i da svojom krivicom to nije učinio, prekršivši njegova i osnovna prava njegovog i brata.

Šef Misije ("ŠM")

22. Komisija je primila podneske Misije u vezi sa prihvatljivošću ovog predmeta 14. juna 2019. godine.
23. Prema tim podnescima, u okviru prenosa predmeta i spisa predmeta sa UNMIK-a na EULEX u periodu decembar 2008 - mart 2009. godine, osoblje Misije na sadašnjem Institutu za sudsku medicinu (ISM) primilo je bazu podataka koja sadrži obrasce za identifikaciju žrtava za pojedince koji su prijavljeni kao nestali tokom i posle sukoba. Pomenuta baza podataka sadržala je 'obrazac za identifikaciju žrtve' za člana porodice podnosioca žalbe. Ovaj obrazac ukazuje na to da je član porodice podnosioca žalbe (u daljem tekstu nestali) poslednji put viđen u Vučitrnu 9. marta 2000. godine. Ona ne sadrži podatke o okolnostima tog nestanka.
24. Druga baza podataka koju je UNMIK predao EULEX-u ukazivala je da je ovom predmetu nestanka Jedinica UNMIK Policije za nestala lica (JNL) verovatno dodelila broj predmeta 2003. god. Međutim, Misija nije dobila dokumentaciju JNL u vezi s ovim predmetom.
25. Jedini drugi dokument koji je EULEX primio u okviru primo-predaje od UNMIK-a i koji se specifično odnosi na ovaj nestanak, jeste nepotpisani zahtev od 18. decembra 2001. godine popunjen od strane advokata [verovatno u ime porodice nestalog] i upućen Okružnom sudu u Mitrovici, za proširenje tekuće istrage protiv nekoliko osumnjičenih, s ciljem da se u nju uključi navodno kidnapovanje nestalog i drugih pojedinaca.
26. Misija dalje tvrdi da nema evidencije da je podnosilac žalbe obavestio policijske i tužilačke jedinice Misije o nestanku njegovog brata. Misija takođe navodi da, prema njenim zapisima, nije bilo učešća Misije u vezi sa nestankom rođaka podnosioca žalbe.
27. Kao odgovor na upit Komisije u vezi s tim, Misija je pružila opsežno objašnjenje složenog procesa prijema, evidentiranja, kategorizacije, skladištenja i pregledavanja dosijea dobijenih od UNMIK-a. Misija u tom kontekstu ukazuje na povezane poteškoće i izazov koji je taj prijem predstavljao sa praktičnog i logističkog stanovišta. Dejstvo i posledice nekih činjenica iznetih u ovom kontekstu biće razmotrene od strane Komisije u fazi osnovanosti, gde bude relevantno.
28. Misija je takođe navela da nema saznanja o bilo kakvoj tekućoj istrazi kosovskih vlasti o ovom slučaju i 'poziva podnosioca žalbe da ovo pitanje postavi nadležnim kosovskim institucijama'.
29. Konačno, što se tiče pitanja usaglašenosti Misije sa njenim obavezama u vezi sa ljudskim pravima, Misija prvo ukazuje na sudsku praksu i principe koji proizilaze iz sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava u vezi sa „razumnom ekspeditivnošću“, koja se od podnosioca žalbe očekuje u smislu podnošenja žalbe u slučajevima navodne stalne povrede ljudskih prava. Primenjujući te standarde na ovaj slučaj, Misija tvrdi da podnosilac žalbe (ili drugi članovi porodice) nikada nije kontaktirao Misiju i tvrdi da je odlaganje podnošenja žalbe Komisiji (17 godina od nestanka) i 'preterano' i

'neobjašnjeno'. Na osnovu toga, Misija tvrdi da žalbu treba proglasiti neprihvatljivom *ratione temporis*.

30. 21. avgusta 2019. godine, Komisija je tražila pojašnjenje od Misije o tome da li je spis predmeta u vezi sa ovim slučajem prenet lokalnim kosovskim organima u vreme tranzicije Misije u junu 2018. godine.
31. Elektronskom poštom od 23. avgusta 2019. godine, Misija je razjasnila stvar na sledeći način:

“Obrazac za identifikaciju žrtve koji se odnosi na člana porodice U.F. kao i svi drugi „obraci za identifikaciju žrtava“, bio je dostupan lokalnim vlastima od samog početka mandata EULEX-a. Što se tiče zahteva advokata koji se pominje na strani 2. odgovora EULEX-a od 14. juna 2019. godine, taj dokument je prosleđen lokalnim vlastima u okviru procesa predaje, koji je završen 14. decembra 2018. godine. Ipak, želimo da naglasimo da EULEX Kosovo nije dobio originalni dokument od UNMIK-a, već samo fotokopiju; Misija nema saznanja o tome gde se može nalaziti originalni dokument.”

Odgovor podnosioca žalbe

32. 5. jula 2019. godine podnosilac žalbe je dostavio dodatne podneske, koji su prosleđeni Misiji u svrhu informisanja.
33. U tim podnescima, podnosilac žalbe posebno osporava tvrdnju Misije da Misija nikada nije bila obavestena o ovoj stvari. Podnosilac žalbe posebno ukazuje na činjenicu da je 'prijava o nestalom licu na teritoriji Kosova i Metohije nakon post-konfliktne situacije zahtevala hitnost i efikasnost u postupcima nadležnih organa, jer je svako odlaganje moglo uticati na ishod istrage'. Podnosilac žalbe dodaje da, ukoliko Misija nije uspela pravilno da evidentira i organizuje svoju evidenciju, taj neuspeh ne može da se pripiše nekome drugome i ne bi trebalo da utiče na osnovanost njegove žalbe.
34. Podnosilac žalbe dalje navodi da nema informacije u vezi sa materijalom koji je UNMIK predao EULEX-u, s obzirom na to da nijedna od ovih dveju organizacija nijednom nije stupila u kontakt sa njim.
35. Podnosilac žalbe takođe navodi da odgovornost Misije za istragu ne može biti diktirana načinom na koji je UNMIK označio ili organizovao te dosjee i ne može uticati na njene obaveze u pogledu ljudskih prava:

“Od trenutka kada su joj predati ti podaci, Misija je bila odgovorna za njihov efikasan pregled i istragu.”

36. Podnosilac žalbe nema informacije o tome koje je korake, ako ih ima, Misija preduzela da istraži ovaj slučaj. Takođe, od članova porodice nije traženo da sarađuju, te podnosilac žalbe nema saznanja o bilo kakvim naporima da se istraži ovaj slučaj.

Nijedan dokument koji se odnosi na ovaj slučaj nije dostavljen porodici. Podnosilac žalbe dodaje:

“Činjenica da su se vlasti nadležne za sprovođenje istrage nestalih [redigovano] stalno menjale jedna za drugom nikako ne može biti opravdanje za pasivno ponašanje/neaktivnost vlasti, niti se to može staviti na teret porodici nestale osobe. Vlasti su bile odgovorne da postupaju po prijavi nestanka, da je razmotre i istraže, da sprovedu odgovarajuću istragu, uključe porodicu u postupak i izveštavaju o preduzetim radnjama. To, u našem slučaju, ponavljamo, nikada nije učinjeno.”

37. Kao odgovor na tvrdnju Misije da podnosilac žalbe nije izneo relevantne pravne argumente u vezi sa odgovornošću, podnosilac žalbe navodi sledeće:

“Ono što [redigovano od strane Komisije] porodica očekuje je pronalaženje [žrtve – redigovano od strane Komisije], nestale u životno ugrožavajućim okolnostima, koje je porodica u dobroj veri poverila nadležnim organima. Međutim, obrazloženje da žalba “**sadrži samo brojeve navodno prekršenih članova i**” ukazuje na to kako Misija gleda na Evropsku konvenciju o zaštiti ljudskih prava i sloboda i na porodicu žrtve. Takođe, na osnovu čega zaključuje da su ti članovi i relevantni međunarodni instrumenti “**navodno**” prekršeni, ako porodica ne zna da li je istraga ikada sprovedena.

Što se tiče pozivanja na predmet Međunarodnog suda za ljudska *Varnava i ostali protiv Turske* i nabiranja neosnovanih argumenata koji se odnose na pomenutu Odluku, moramo da kažemo da je tumačenje Odluke apsolutno neprimenljivo na slučaj br. 2016-12, UE protiv EULEX-a.

Kao prvo, prava na koja se podnosilac žalbe poziva spadaju u osnovna načela, prava i slobode garantovana Međunarodnom konvencijom o ljudskim pravima. Kao drugo, tužioci EULEX-a imaju mandat da istraže kršenje prava na koja se podnosilac žalbe poziva, bez obzira na postupke podnosioca žalbe, ili kako oni navode “nepotrebno odlaganje”. Kao treće, sveobuhvatna i efikasna istraga je bitna za izgradnju osećaja odgovornosti i brige o vladavini prava u bilo kojem post-konfliktnom društvu, jer odgovornost mora da snosi celokupno društvo, ne samo oni koji su direktno pogođeni.

Podsećam vas da se ovaj slučaj odnosi na osobu srpske nacionalnosti, koja je nestala u životno ugrožavajućim okolnostima u etnički čistoj sredini, koju su nakon rata naseljavali Albanci, i da sumnjamo da je ubijena, da je porodica preduzela sve neophodne radnje u pogledu prijavljivanja nestalog nadležnim organima, da porodica ni u jednom trenutku nije bila uključena u predistražni/istražni postupak od strane nadležnih organa, i da sumnja da ovaj slučaj nikada nije efikasno istražen. Neprimereno je, u nedostatku bilo kakvih informacija od UNMIK-a i EULEX-a, nametati žrtvi i porodici žrtve pojam „nepotrebno odlaganja”, imajući u vidu da porodica nikada nije bila obavještena o ishodima istrage, prema tome u ovom konkretnom slučaju ne možemo govoriti o “neinteresovanju”, s obzirom na to da je nestanak prijavljen svim institucijama, da je žalba podnesena u junu 2016. godine, kada je porodica tek 2016. godine saznala da istraga nije efikasno sprovedena (*vidi Brunner protiv Turske* (Odluka br. 10/10; *Varnava i ostali protiv Turske* (GC), kao gore, §157).

Napominjemo da [*redigovano od strane Komisije*] porodica nije nameravala da podnese slučaj sudu u Strazburu, ali je očekivala da istraga bude sprovedena, da [*žrtva – redigovana od strane Komisije*] bude pronađena živa ili mrtva, da sazna kako je ubijena, ko ga je ubio, i gde se nalaze njegovi [posmrtni ostaci], a ne kakvi su bili odnosi između UNMIK-a i EULEX-a prilikom primo-predaje odgovornosti, ili odnos tih organa sa Policijom Kosova, ili njihovo “poštovanje za bol podnosioca žalbe i članove njegove porodice”.

VI. OCENA KOMISIJE

Mandat Komisije (pravilo 25 stav 1 Pravilnika o radu)

38. Kao stvar materijalnog prava, Komisija je ovlašćena da primenjuje instrumente za ljudska prava, definisana EULEX-ovim Konceptom odgovornosti od 29. oktobra 2009. godine o osnivanju Komisije za razmatranje ljudskih prava. Od posebnog značaja za rad Komisije jesu Evropska konvencija o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda i Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima, koji postavljaju minimalne standarde za zaštitu ljudskih prava, koja garantuju javne vlasti u svim demokratskim pravnim sistemima.
39. Pre razmatranja osnovanosti žalbe Komisija mora da odluči da li da prihvati žalbu, uzevši u obzir kriterijume o prihvatljivosti predviđene pravilom 29 Pravilnika o radu Komisije.
40. Shodno pravilu 25, stav 1, Komisija može razmatrati jedino žalbe koje se odnose na povredu ljudskih prava od strane Misije EULEX Kosovo prilikom sprovođenja njenog izvršnog mandata.
41. Komisija je već odlučila u prethodnim slučajevima da žalbe poput ove spadaju u okvir njenih nadležnosti. Nema uverljivog razloga da se po pitanju ove žalbe odstupi od tog stava. Komisija u ovom kontekstu mora ponoviti da istraga slučajeva ‘prisilnih nestanaka’ nije bila samo deo mandata Misije, već je bila osnovni i suštinski element istog. U predmetu L.O. protiv EULEX-a, Komisija je stoga naglasila da ‘može biti malo argumenata da istraga sudbine nestalih – bez obzira na versku i etničku pripadnost – mora biti i ostati operativni prioritet za EULEX kao Misiju vladavine prava, za šta joj se moraju obezbediti neophodni resursi’ (L.O. protiv EULEX-a, predmet br. 2014-32, Odluka i nalazi, 11. novembar 2015. godine, stav 47).

Usklađenost sa pravilom o 6-mesečnom roku i nadležnost ratione temporis

42. Kao što je već rečeno gore (vidi, *gore*, stav 29), Misija je skrenula pažnju Komisiji na sudsku praksu Evropskog suda za ljudska prava u pogledu načela razumne ekspeditivnosti po pitanju podnošenja žalbi i izjavila da dotična žalba nije ispunila taj standard i da je na osnovu toga treba proglasiti neprihvatljivom.

43. Kao preliminarno pitanje, Komisija treba da ukaže na to da su uslovi prihvatljivosti navedeni u njenom Pravilniku o radu. Što se tiče vremena, u Pravilniku se navode sledeći uslovi (pravilo 25, stavovi 2-4):
2. Komisija razmatra jedino žalbe koje se odnose na kršenja ljudskih prava koja su počinjena nakon 9. decembra 2008. godine na Kosovu.
 3. Žalbe treba podneti Komisiji u roku od šest meseci od dana navedenog kršenja prava.
 4. Izuzetno od stava 3, žalbe koje se odnose na slučajeve koji su preneseni sa EULEX-a na kosovske institucije, treba podneti u roku od šest meseci od okončanja izvršnog mandata EULEX-a u krivično-pravnom sistemu, kako je definisano kosovskim zakonima, ili u roku od šest meseci od prenosa spisa predmeta.
44. Na osnovu toga, 'žalbe se moraju podneti Komisiji u roku od šest meseci od dana navodnog kršenja prava'. Vidi, npr., *Gashi protiv EULEX-a*, 2013-22, 7. april 2014. god., stav 10; *Thaqi protiv EULEX-a*, 2010-02, 14. septembar 2009. god., stav 51.
45. Primenjujući ove odredbe, Komisija je konstatovala da ukoliko je povreda osnovnih prava u toku, rok od 6 meseci u principu ne ističe dok kršenje ne prestane. Vidi, npr. *Zahiti protiv EULEX-a*, 7. jun 2013. god., stav 42. U takvom slučaju, rok počinje da teče na datum nakon osporene radnje za koju se tvrdi da je prouzrokovala ili je rezultovala kršenjem prava. Vidi, npr., *Y protiv EULEX-a*, 15. novembar 2012. god., stavovi 30-31. U ovom slučaju, navedeno kršenje je bilo kontinuirano i trajalo je do juna 2018. godine. Kada je mandat Misije izmenjen, a Misija izgubila sposobnost da istražuje (ili da nastavi da istražuje) takve slučajeve.
46. Pravila ne postavljaju, pored gore pomenutih zahteva, nikakav drugi vremenski uslov ili uslov „razumne ekspeditivnosti“, kojim bi se regulisala prihvatljivost žalbe pred Komisijom. To bi bio dovoljan razlog da Komisija odbaci argument Misije kao nevažeci, a citirane organe kao neprimenljive na ovaj postupak. Zaista bi bilo nepravedno da se slučaj proglasi neprihvatljivim na osnovu zahteva koji nije sastavni deo normativnog okvira Komisije.
47. Međutim, kao što je priznato u predmetu br.2017-02, generalno cilj principa 'razumne ekspeditivnosti' primenjenog pred KRLJP jeste očuvanje efikasnost prava podnosioca žalbe, i istovremeno izbegavanje nepotrebnog odlaganja koja mogu uticati na taj cilj i stvoriti stanje stalne pravne neizvesnosti. Vidi Zufe Miladinović protiv EULEX-a, 2017-02, 27. mart 2019. god., stav 50. Ovo je cilj koji Komisija takođe treba da sačuva u kontekstu svog mandata, istovremeno uzimajući u obzir specifičnosti svog mandata, kao što je navedeno dole. Vidi takođe D.W., E.V., F.U., G.T., Zlata Veselinović, H.S., I.R. protiv EULEX-a, Predmet br. 2014-11, 2014-12, 2014-13, 2014-14, 2014-15, 2014-16, i 2014-17, 30. septembar 2015., stavovi 94-97; Rejhane Sadiku-Syla protiv EULEX-a, Predmet br. 2014-34, 29. septembar 2015., stavovi 43-48; Dragiša Kostić protiv EULEX-a, Predmet br. 2016-10, 19. jun 2019.god., stavovi 37-45.

48. U cilju rešavanja ovog pitanja, Komisija primećuje sledeće. Prvo, ako se prihvati podnesak podnosioca žalbe, navodna povreda njegovih prava trajala bi sve relevantno vreme do juna 2018. godine, tj. čak i *nakon* što je podneo žalbu Komisiji.
49. Drugo, nadležnost i odgovornost Misije da istraži predmete ove vrste postojale su *proprio motu*, kao zakon. To nije zavisilo niti je bilo uslovljeno zvaničnim zahtevom za isto ili stupanjem u kontakt sa Misijom u tu svrhu od strane porodice nestalog. U predmetu poput ovog, EULEX je zaista dužan da postupa *proprio motu*, s ciljem da obezbedi da se nestanak marljivo, brzo i efikasno istraži. Vidi, npr., L.O. protiv EULEX-a, 2014-32, Odluka i nalazi, 11. novembar 2015. god., stav 63, i reference na ESLJP: Ahmet Özkan i ostali protiv Turske, Zahtev br. 21689/93, presuda od 6. aprila 2004., stav 310; Isayeva protiv Rusije, Zahtev br. 57950/00, presuda od 24. februara 2005., stav 210. Vidi takođe, uopšte, Sadiku-Syla protiv EULEX-a, 2014-34, Odluka i nalazi, 19. oktobar 2016., stav 41; L.O. protiv EULEX-a, 2014-32, Odluka i nalazi, 11. novembar 2015., stav 63; Sadiku-Syla protiv EULEX-a, 2014-34, 29. septembar 2015, stav 46 (“nadležnost EULEX-ovih tužilaca da ispituju navodna kršenja pomenutih prava je nezavisna od bilo koje žalbe podnete od strane žrtava ili njihovih rođaka, tako da je postojalo zakonski-osnovano očekivanje da će oni pregledati pomenute predmete bez obzira na postupke žalilaca.”); D.W., E.V., F.U., G.T., Zlata Veselinović, H.S., I.R. protiv EULEX-a, 2014-11 do 2014-17, Odluka o prihvatljivosti, 30. septembar 2015., stav 97.
50. Prema tome, Misija bi bila dužna da sprovede istragu od trenutka kada je obaveštena o postojanju tog slučaja (tj. krajem 2008 – početkom 2009. godine). I, prema važećem režimu, bila bi nadležna da pokrene tu istragu *proprio motu* do maja/juna 2014. godine i, nakon toga, pod klauzulom “vanrednih okolnosti” revidiranog Zakona o nadležnostima. Stoga je Komisija u predmetu *Sadiku-Syla* rekla sledeće:

“ŠM tvrdi da je novo zakonodavstvo koje je stupilo na snagu 07. maja 2014. godine “značajno smanjilo mogućnost EULEX-ovim tužiocima i sudijama da sprovede izvršne funkcije u novim predmetima” (Odgovor, str. 6, odnosi se na Omnibus Zakon kojim je izmenjen Zakon o pravnoj nadležnosti). Međutim, Komisija konstatuje da član 7.(a) Zakona o pravnoj nadležnosti predviđa: “ovlašćenja EULEX-ovih tužilaca u vanrednim okolnostima”: “U vanrednim okolnostima slučaj će biti dodeljen EULEX-ovom tužiocu zajedničkom odlukom glavnog državnog tužioca i nadležnog organa Misije EULEX Kosovo.” ŠM nije uspeo da objasni zašto ova odredba ne pruža adekvatni pravni osnov po kojem EULEX-ovi tužioci treba da postupaju, a naročito u slučaju kao što je ovaj, u kojem lokalni organi prema svemu sudeći ne sprovedu istragu. Komisija poziva strane da pokrenu ovo pitanje ukoliko žele da dostave podneske u pogledu osnovanosti ovog slučaj.”

Sadiku-Syla protiv EULEX-a, 2014-34, 29. septembar 2015. god., stav 62. Vidi takođe, D.W., E.V., F.U., G.T., Zlata Veselinović, H.S., I.R. protiv EULEX-a, 2014-11 do 2014-17, 30. septembar 2015. god., stav 90; Sadiku-Syla protiv EULEX-a, 2014-34, 19. oktobar 2016. god., stavovi 23, itd.

51. Komisija dalje navodi da u skladu sa revidiranim OPLAN-om, odraženim u pravilu 25 (4) Pravilnika o radu Komisije, žalbe koje se odnose na predmete prenete sa EULEX-a na

kosovske institucije treba podneti u roku od šest meseci nakon okončanja izvršnog mandata EULEX-a u krivično-pravnom sistemu, kako je predviđeno kosovskim zakonom ili u roku od šest meseci od primo-predaje spisa predmeta. S obzirom da je prenos ovog predmeta završen u decembru 2018. godine, rok za podnošenje žalbe nije bio istekao u vreme podnošenja ove žalbe.

52. Treće, iz podnesaka Misije proizilazi da je UNMIK ovaj predmet predao Misiji kao 'otvoren' ili 'tekući' predmet, pošto nisu pronađeni posmrtni ostaci nestalog i nikada nije zvanično doneta odluka o zatvaranju ovog predmeta. Drugim rečima, ovaj predmet je bio u UNMIK-ovim dosijeima, a zatim u dosijeima Misije, iako je ostao neaktivan gotovo dve decenije.
53. Četvrto, iz podnesaka Misije je očigledno da Misija nije preduzela nijedan korak da stupi u kontakt sa članovima porodice nestalog; niti je tim članovima porodice pružila bilo kakve informacije koje je posedovala. U tim okolnostima, nejasno je da li su članovi porodice nestalog ikada saznali da je Misija posedovala informacije koje su se odnosile na njegov nestanak. Zapravo, iz podnesaka podnosioca žalbe proizilazi da su oni ovo saznali tek iz podnesaka ŠM u ovom predmetu.
54. Peto, prilikom ocene postupaka podnosioca žalbe, treba uzeti u obzir niz faktora:
 - i. Jedan se odnosi na prirodu tih postupaka. U predmetu ovakve prirode, 'moraju se uzeti u obzir neizvesnost i konfuzija, koji često karakterišu posledice nestanka'. Vidi *Varnava i ostali protiv Turske* stavovi 162-163; i *Zufe Miladinović protiv EULEX-a*, 2017-02, 27. mart 2019. god., stav 51. Komisija se slaže. Sud, stoga, smatra da je 'ozbiljna priroda nestanka takva da se standard ekspeditivnosti koji se očekuje od članova porodice ne može držati previše strogim u kontekstu zaštite Konvencije'. Vidi *Varnava i ostali protiv Turske* stavovi 162-163; i *Zufe Miladinović protiv EULEX-a*, 2017-02, 27. mart 2019. god., stav 51.
 - ii. Treba uzeti u obzir i činjenicu da je niz institucija sukcesivno bilo odgovorno da 'uradi nešto' u ovom slučaju: UNMIK; EULEX Kosovo; a sada lokalne vlasti. Ostale institucije su takođe igrale ulogu u vezi sa slučajevima prisilnog nestanka, uključujući MKCK. Podnosilac žalbe i njegova porodica su prijavili ovaj slučaj u nekoliko takvih organizacija (vidi, gore, stav 16). U tom smislu, za njih se teško može reći da su bili neaktivni. Umesto toga, naizgled nijedna od ovih institucija nije sprovela istragu u ovom slučaju. Dalje, kao što je vidljivo iz podnesaka podnosioca žalbe od 5. jula 2019. godine, on je zaista mogao biti zbunjen sukcesijom organa nadležnih za istragu ovog slučaja. I možda sa njegove strane nije bilo sasvim nerazumno pretpostaviti da, nakon što je obavestio organizaciju odgovornu za istragu slučaja u vreme koje je bilo najbliže nestanku (tj. UNMIK), nije bilo potrebno ponovo kontaktirati organizaciju koja je od nje preuzela tu odgovornost (tj. EULEX Kosovo).
 - iii. Još jedna značajna specifičnost koja karakteriše rad ove Misije i računanje vremena za podnošenje žalbe pred Komisijom je činjenica da je ova Misija osnovana deceniju nakon relevantnih događaja. Nakon tog vremena, bile su

potrebne godine da Misija započne istragu takvih slučajeva koji su sada u razmatranju. U tom smislu, više od jedne decenije je neizbežno prošlo čak pre nego što je podnosilac žalbe mogao razmišljati o tome da Komisiji podnese žalbu, navodeći krivicu Misije za neuspeh. To posebno stanje se mora nužno uzeti u obzir pri odlučivanju da li je podnosilac žalbe postupao pravovremeno kada se žalio na neuspeh Misije.

- iv. Takođe relevantna u ovom kontekstu jeste činjenica da bi za njih, kao žrtve srpske nacionalnosti, bar neko vreme bilo lično i praktično komplikovano tražiti pomoć od vlasti na Kosovu.
55. Pored toga, iako ne pridaje veliki značaj ovoj činjenici, Komisija zapaža da se podnosilac žalbe seća da je o pitanju nestanka člana svoje porodice razgovarao sa jednim pripadnikom osoblja EULEX-a, iako su datum i sadržaj tog razgovora uglavnom nepoznati.
 56. Prilikom odlučivanja da li je i dalje postojala razumna mogućnost za istragu u ovom slučaju, treba imati na umu sledeće. Prvo, Misija je imala svoje podatke koji se odnose na taj slučaj i koji su u najmanju ruku trebali zahtevati od njenih organa da razmotre da li je trebalo pokrenuti istragu. Nejasno je zašto se naizgled odlučila da ne sprovede takvu procenu. U tom smislu, moglo bi se očekivati da su moguće linije istrage – konkretno, intervjuisanje onih koji su bili prisutni prilikom nestanka; intervjuisanje članova porodice, koji su mogli imati relevantne informacije; istraga sličnih slučajeva na tom području u to vreme; istraga mogućih poznatih počinitelaca ili jedinica aktivnih u to vreme – mogle biti istražene u cilju određivanja mogućnosti i održivosti istrage. Nije nerazumno pretpostaviti da bi, da su se one istražile, mogla biti donesena odluka o pokretanju pune istrage. Drugo, kao što je gore navedeno, istraga i krivično gonjenje ovakvih slučajeva bili su u samoj srži odgovornosti Misije za vladavinu prava, i Misija je zaista istražila brojne takve slučajeve decenijama nakon nestanka žrtava. Na osnovu toga ne bi bilo nerazumno pretpostaviti da je mogla istražiti i ovaj slučaj. Sa kasnim uvidom može se činiti naivno da bi podnosilac žalbe toliko godina verovao u mogućnost istrage pod nadzorom EULEX-a, ali takvo očekivanje nije bilo nerazumno imajući u vidu gore navedena razmatranja i osnovnu odgovornost Misije u vezi sa slučajevima ove vrste. Pored toga, kao što navodi ESLJP, nije nerazumno da član porodice nestalog čeka nekoliko godina 'pre nego što delotvorno ispari nada za napredak' (*Varnava i ostali protiv Turske stavovi* 162-163; *Zufe Miladinović protiv EULEX-a*, 2017-02, 27. mart 2019. god., stav 50-51).
 57. Nadalje, iako podnosi tvrdnju da nije postojala realna perspektiva za istragu u ovom slučaju, Misija ne objašnjava zašto je to bilo tako i, naročito, zašto u to vreme nije sprovedena nikakva ocena takve mogućnosti na osnovu materijala primljenog od UNMIK-a i zašto Misija nije stupila u kontakt sa članovima porodice nestalog, kako bi dobila informacije pre konačne procene.
 58. Nadalje, čini se da joj kašnjenje sa podnošenjem žalbe koje Misija navodi, nije prouzrokovalo nikakve predrasude u pogledu postupka pred Komisijom. Vidi *Zufe Miladinović protiv EULEX-a*, 2017-02, 27. marta 2019. god., stav 59. Interes koji bi Misija mogla imati za strogo sprovođenje roka od 6 meseci mora se tumačiti i u tom pogledu.

59. Stoga, imajući u vidu sve te okolnosti, za kašnjenje pripisano podnosiocu žalbe ne može se reći da je preterano ili neobjašnjeno, jer je podnosilac žalbe nastavio da podstiče i kontaktira organe, za koje je podnosilac žalbe smatrao da mogu da pomognu da se istraga nastavi. I danas postoji veliko interesovanje za potpunu i efikasnu istragu ove stvari.
60. U tim okolnostima, Komisija se uverila da je podnosilac žalbe ispunio uslove Pravilnika i da je njegova žalba podnesena blagovremeno. Međutim, činjenica da je prošlo toliko vremena od nestanka člana porodice podnosioca žalbe mogla bi uticati na obeštećenje koje bi Komisija mogla da odobri, ukoliko žalba bude uspešna po svojoj osnovanosti.
61. Komisija zaključuje da je *ratione temporis* nadležna da razmotri postupke Misije do 14. juna 2018. godine. Nakon tog datuma Misija više nije imala nikakve izvršne odgovornosti u vezi sa tim slučajem. Međutim, aktivnosti sprovedene nakon tog datuma mogu biti relevantne za procenu u kojoj je meri Misija mogla da ispuni svoje obaveze u pogledu ljudskih prava. Komisija stoga poziva Misiju da se u svojim podnescima pozove na svaki napor (ako ih ima) koji je Misija preduzela da obezbedi da je ovaj slučaj bio ili je trenutno pod istragom, uključujući i nakon tog datuma.

Druga prava navodno prekršena od strane Misije

62. Bez prejudiciranja osnovanosti predmeta, žalba će se proglasiti osnovanom u smislu prava zaštićenih članovima 2, 3, 8. i 13. Evropske konvencije o ljudskim pravima.
63. Podnosilac je takođe naveo da je Misija prekršila njegova prava i pod sledećim odredbama: a) Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima, članovi 1, 2, 3, 7. i 13.; b) Evropska konvencija o ljudskim pravima, članovi 5. i 15.; i c) Protokol 12 Evropske konvencije o ljudskim pravima, član 2.
64. Izuzev prava zaštićenih članom 13. Konvencije, Komisija nije pronašla dovoljno činjenične podrške u dokumentima koji su dostavljeni da proglasi žalbu prihvatljivom u odnosu na bilo koja od ostalih navedenih prava. Konkretno, Komisija nije našla osnova u prilog tvrdnji da je podnosilac žalbe bio diskriminisan od strane Misije povredom Protokola br. 12 uz EKLJP.

IZ OVIH RAZLOGA KOMISIJA JEDNOGLASNO

PROGLAŠAVA PRIHVATLJIVOM, bez prejudiciranja osnovanosti stvari, žalbu u smislu navedenih povreda članova 2, 3, 8. i 13. Evropske konvencije o ljudskim pravima; i

PROGLAŠAVA žalbu neprihvatljivom u ostalim aspektima;

TRAŽI OD STRANA DA RAZMOTRE SLEDEĆA PITANJA:

i. **Za Misiju:**

1. Koje su korake, ako ih ima, Misija ili njeni organi preduzeli da bi istražili ovaj slučaj?
2. U stavu 24 gore navodi se sledeće: baza podataka koju je UNMIK predao EULEX-u ukazivala je da je ovom predmetu nestanka Jedinica UNMIK Policije za nestala lica (JNL) verovatno dodelila broj predmeta 2003. godine. Međutim, Misija nije dobila dokumentaciju JNL u vezi s ovim predmetom. Da li je Misija tražila tu dokumentaciju? Ukoliko jeste, kada i koji je bio odgovor UNMIK-a na taj zahtev?
3. Da li su bilo koji od dokumenata primljeni od UNMIK u vezi sa ovim slučajem prosleđeni članovima porodice nestalog? Ukoliko nisu, zašto?
4. Da li je Misija prekršila ili doprinela kršenju prava podnosioca žalbe iz članova 2, 3, 8. i 13. Konvencije? Ukoliko jeste, na koji način?

ii. **Za podnosioca žalbe:**

1. Da li ste i kakav kontakt imali sa Misijom EULEX ili njenim predstavnicima?
2. Da li imate saznanja o bilo kakvim naporima lokalnih nadležnih organa da istraže ovaj slučaj?
3. Da li je Misija prekršila ili doprinela kršenju prava podnosioca žalbe iz članova 2, 3, 8. i 13. Konvencije? Ukoliko jeste, na koji način?
4. Koje su posledice – lične, finansijske, pravne i emocionalne – povezane sa nestankom vašeg člana porodice?

TRAŽI od strana da odgovore na gore navedena pitanja i dostave bilo koje druge podneske u vezi sa osnovanošću ovog predmeta najkasnije do 11. novembra 2019. godine.

Za Komisiju

Guénée METTRAUX
Predsedavajući član

Anna BÉDNAREK
Član

Anna AUTIO
Član

